

КРИСТИЈАН ХИЛ

ВЕЛИКИ НАРОДИ ИЗ ПРОШЛОСТИ

РИМЉАНИ

Превела с италијанског
Гордана Бреберина

мала лагуна

ЛЕГЕНДА

УМЕТНОСТ

ПРИВРЕДА

ОРГАНИЗАЦИЈА ВОЈСКЕ

КУЛТУРА

ДРУШТВО

НА УЛИЦАМА

Рим, дан уочи мајских ига, јодине 707.

(14. маја, 47. њре Хрисџа)

Отац и син су ишли улицама Рима.

Имали су циљ и нису смели да закасне.

Носили су тешке јутене вреће које су им притискале рамена. Из дечакове су вириле дрвене ручке неколико алатки. Очева је била тежа: унутра су била две бронзане славине дебљине руке, умотане у повећи комад заштитне тканине.

Луције Дидије Ната, отац, био је плумбаријус,

или што бисмо данас рекли водоинсталатер, а син Нумерије му је био шегрт и помоћник.

Морали су да се пробијају кроз светину која се све време кретала, али се чинило да стоји у месту.

Дванаестогодишњи дечак је гледао наоколо. Добро је познавао свој град, али је сваки пут када је ходао његовим уским улицама замишљао какав он утисак оставља на неког странца. Рецимо, на неког становника Медиоланума или на некога из нових, управо освојених провинција у Галији. Покушавао је да посматра **АРХИТЕКТУРУ** родног града очима старанца и сваки пут би се запањио.

Куће су махом биле направљене од цигала. Нека једноставна гипсана прочеља крила су раскошне домусе римских племића и богаташа. То су биле једносратнице или двосратнице, имале су само један велики улаз и низ малих **ТАВЕРНИ** , просторија даваних у најам занатлијама и трговцима. Друге куће, оне у којима су живели обични грађани, попут Нумерија и његовог оца, имале су и до пет спратова. У њима

су били начичкани мали станови за издавање који су нудили скроман дом свакоме ко није могао да приушти себи нешто боље, то јест највећем

делу становништва. Оне су због своје висине биле импозантне скоро као јавне зграде.

И у приземљу тих **ИНСУЛА** најчешће су се налазиле радионице и продавнице.

Ту су затим биле и јавне зграде: храмови, купатила, позоришта... Неке су биле од цигала, неке од снежнобелог мермера или камена.

Луције Дидије Ната је посматрао сина.

„Шта то гледаш тако разрогаченим очима?“, упита га.

Нумерије као да се прену из сна. Онда слегну раменима и одмахну главом. Алатке у његовој врећи зазвечаше. „Ништа, оче. Само покушавам да претпоставим шта мисли неки варварин кад први пут дође овамо.“

Светина која се свакога дана тискала на улицама полако се смањивала, сада су се овде-онде појављивала прва запрежна кола. Закон је, наиме, забрањивао кретање возила са точковима кад има дневног светла како би се спречили застоји.

„Морамо да пожуримо: сунце залази. Не

можемо дозволити да нас Тит Деције Флак Галик чека“, рече Дидије Ната сам за себе.

Ишли су заобилазним улицицама према **ЗИДИНАМА** 🏰. Робови и грађани су журили да заврше послове, па да одјуре кући: људи су остајали на улици по мрклом мраку само ако је то било преко потребно.

„Зашто?“, упита Нумерије. „Је л' он нека важна личност?“

„Флак Галик? Могло би се рећи да јесте. Он је велика зверка у **РЕПУБЛИЦИ** 🤝. Један је од најближих сарадника Јулија Цезара.“

АРХИТЕКТУРА

Римски инжењери су изумели полукружни лук, што им је омогућило да праве мостове, акведукте и грађевине попут Колосеума. Њихова грађевинска дела, од којих нека још стоје (поједина се, у првом реду мостови, користе и дан-данас), била су иноваторска и величанствена, јединствена због своје импозантности и елеганције.

ТАВЕРНЕ

То су биле занатске радионице, уз које је често био и стан. Изнајмљивале су се кројачима, златарима, фризерима и тако даље. Било је уобичајено да свака стамбена зграда – како велике народне инсуле, тако и домуси патриција – има одређени број таверни у приземљу.

ИНСУЛЕ

Становници Рима су махом живели у малим становима у огромним четвороспратницама или петоспратницама, често саграђеним од лошег материјала и стога склоних рушењу. Да би се избегли пожари, паљење ватре је било забрањено, па станови нису имали кухиње и врло су се мало грејали!

ЗИДИНЕ

Рим су на почетку његовог постојања више пута пуштошили варвари. Зато је град задржао дебеле одбрамбене зидине чак и када је био на врхунцу моћи и када су границе и опасности биле врло далеко од града.

РЕПУБЛИКА

После почетног раздобља, током кога је Римом владао краљ, уведена је република: одлуке је доносио Сенат, орган који је представљао цео народ. Скраћеница пуног назива републике, која је трајала вековима, све до времена Јулија Цезара, била је SPQR (Сенат и народ римски, на латинском).

